

DORINIO UGDYMO MUSULMONŲ SUNITŲ TIKYBOS BENDROJI PROGRAMA

Parengė: Prof .Adas Jakubauskas, Muftijus Romas Jakubauskas

Turinys

1.Paskirtis	2
2. Tikslai ir uždaviniai	2
2.1.Tikslas	2
2.2.Uždaviniai	2
2.2.1. Pradinio ugdymo uždaviniai.....	2
2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai	3
3. Kompetencijų ugdymas dalyku	3
4. Pasiekimų sritys	4
5. Pasiekimų raida.....	4
6. Mokymosi turinys	6
6.1. Mokymosi turinys 1–4 klasei	6
6.1.1. 1 klasė.....	6
6.1.2. 2 klasė.....	7
6.1.3. 3 klasė.....	8
6.1.4. 4 klasė.....	9
6.2.1. 5 klasė.....	10
6.2.2. 6 klasė.....	10
6.2.3. 7 klasė.....	11
6.2.4. 8 klasė.....	12
6.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės	13
6.3.1. 9 klasė.....	13
6.3.2 10 klasė.....	14
7. Pasiekimų vertinimas.....	15
8. Pasiekimų lygių požymiai	16
1-2 klasė	16
3-4 klasė	16
7-8 klasės.....	16
9-10 klasė	16

1. Paskirtis

Musulmonų sunitų tikybos programa šioje atnaujintoje programoje yra integrali dorinio ugdymo dalis. Jos pagrindinė paskirtis - ugdyti mokinių kompetencijas pasitelkiant Islamo religijos šventraščio Korano išmintimi, Pranašo Muhammedo gyvenimo ir jo mokymo pavyzdžiais, istorinį patyrimą, Islamo nustatytas moralines nuostatas.

Ši ugdymo programa yra pritaikyta įvairių amžių ir žinių lygių vaikams, kurie gyvena ir ugdomi įvairių kultūrų visuomenėje. Atsižvelgiant į tai, kad įvairiose Lietuvos regionuose vaikų grupės gali būti neskaitlingos, ir tikėtina, kad kelių lygių vienoje grupėje, todėl kiekvienam mokytojui yra suteikiama galimybė pritaikyti pasiūlytą programą ir metodus pagal moksleivių gebėjimus ir jų poreikius.

Manome, kad ši programa bus įdomi ir priimtina kitų religijų mokytojams, semiantis iš jos ir integruojant ją į savo mokymo programą apie Islamą išpažįstančių žmonių įsitikinimus ir tradicijas. Suteikti galimybę iš arčiau susipažinti su viena iš seniausiai Lietuvoje gyvuojančia musulmonų bendruomene, kuri yra neatsiejama daugialypės ir daugiatautės Lietuvos visuomenės dalis. Tikime, kad ji bus priimtina ir kitų Islamo pakraipų moksleiviams. Sudarant šią programą buvo stengiamasi perteikti mokiniams gražius pagarbos vieni kitiems ir tolerancijos pavyzdžius nusistovėjusius per ištisus šimtmečius.

Dvasinis ugdymas Musulmonų bendruomenėse Lietuvoje per amžius buvo vykdomas mečetėse, bendruomenės namuose arba pas chodžą (religijos mokytojas, imamo padėjėjas) namuose. Šis tradicinis ugdymas buvo kruopščiai surašytas chamailuose (maldaknygėse) ir kitabuose (religinėse knygos). Remiantis šiais rankraščiais XX a. pradžioje buvo paruošti pirmi tikėjimo vadovėliai, iš kurių mokėsi musulmonų vaikai tarpukario laikotarpyje.

Islamą religija apima visas gyvenimo sferas, todėl vienas pagrindinių tikslų šios naujos programos yra supažindinti mokinius su tikėjimo pagrindais remiantis dvejais pagrindiniais Islamo teisės šaltiniais. Noras suprantamai perteikti jų esmę siejant su kitais mus supančio pasaulio daugialype, greitai besikeičiančia visuomene, mokslais ir tiesomis.

2. Tikslai ir uždaviniai

2.1. Tikslas

Sudaryti galimybių mokiniui per ugdymo turinį įgyti kompetencijų, padedančių visapusiškai pažinti Islamo tikėjimo pagrindus, pažinti save ir pasaulį per Šv. Korano ir pranašo Muhammedo sunnos prizmę. Stengtis perteikti aukštos moralės mokymus ruošiant vaikus savarankiškam gyvenimui remiantis tikėjimo tiesomis, kurios aprėpia visas gyvenimo sritis šiuolaikiniame sociume. Mokiniai rengiami tolesniam gyvenimui kaip visaverčiai, kitoms kultūroms tolerantiški ir išprusę, kūrybingi, socialiai atsakingi piliečiai.

2.2. Uždaviniai

2.2.1. Pradinio ugdymo uždaviniai

Siekdami Islamo tikybos ugdymo tikslų, mokiniai:

- Pažįsta Islamo religijos pagrindus ir jos ypatumus,
- Susipažįsta su pranašo Muhammedo asmenybe, kaip geriausiu mums pavyzdžiu gyvenime,
- Ugdomi, pažįsta musulmonų religinių mokymų pagrįstas moralines nuostatas (sąžiningumas, teisingumas, pagarba kitam, pagarba mus supančiam pasauliui);
- Ugdomi, pažįsta pagrindinius religinius ritualus;
- Mokosi arabų kalbos pradmenų.

2.2.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai.

Siekdami Islamo tikybos ugdymo tikslų, mokiniai:

- pažįsta Islamo religijos ir istoriją,
- ugdomi, supranta Islamo tikybos pagrindus, detalai mokosi Islamo tikėjimo pagrindų ir Islamo ramsčius;
- suvokia religinius ritualus, studijuoja jų prasmę bei paskirtį. Mokosi garbinimo ritualus, įvairias maldas, puoselėja gebėjimus tinkamai juose dalyvauti, - ugdomi asmeninį santykį su Dievu.
- mokosi arabų kalbos pagrindų palaipsniui pereinant prie Šv. Korano skaitymo arabų kalba.

3. Kompetencijų ugdymas dalyku

Kompetencija	Kompetencijos raiška
4.1. Pažinimo kompetencija	Musulmonų sunitų tikybos žinios grindžiamos Šv. Koranu ir pranašo Sunna mokymu. Mokiniai pirminius gebėjimus ugdo skaitydami Šv. Korano tekstą. Papildomas žinių šaltinis naudojamas mokymo procese yra pranašo hadisai. Skatinamas mokinių žingeidumas, savęs, kito žmogaus ir pasaulio pažinimas. Ugdomi mokinių gebėjimai ir įgūdžiai analizuoti, mokėti tinkamai perteikti informaciją, kritiškai mąstyti, kelti klausimus, ieškoti atsakymų, įgyti naujų žinių. Padedami mokytojo mokiniai savarankiškai skaito ir mokosi mintinai užduotas Šv. Korano suras. Mokiniai skatinami su mokytoju aptarti ugdymo proceso kokybę.
4.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	Musulmonų sunitų tikybos pamokose mokiniai skatinami būti socialiai atsakingais, prisiimti atsakomybę už savo veiksmus. Pamokose ugdomi mokinių bendravimo ir tarpusavio bendradarbiavimo įgūdžiai. Siekiama ugdyti mokinio savarankiškumą, nuoširdumą, norą padėti kitam. Per asmenybės (savęs) pažinimą ugdoma savimonė, savitvarda, atsakingas rūpinimasis savo ir aplinkinių sveikata. Mokiniai įvardija bendražmogiškas vertybes, geba paaiškinti vertybių svarbą priimant sprendimus, mokosi įveikti iššūkius.
4.3. Kūrybiškumo kompetencija	Musulmonų sunitų tikybos pamokose mokiniai supažindinami su Islamo kultūros paveldu, etika, moralės normomis, skatinami perimti perteikiamas žinias, kūrybiškai mąstyti, diskutuoti, generuoti idėjas įvairiuose pažinimo srityse.
4.4. Pilietiškumo kompetencija	Musulmonų sunitų tikybos pamokose nagrinėjamas bendruomenės narių santykis su kitais bendruomenės nariais bei visuomene. Skatinamas pilietiškumas, pagarba ir pagalba kitam žmogui, ugdomas pilietinis atsakingumas. Dalyvavimas bendruomenės veikloje siejamas su socialiniu aktyvumu ir bendruomeniškumu. Ugdymo turiniu siekiama, kad vaikai taptų pilietiškais, socialiai atsakingais šeimos, bendruomenės, visuomenės nariais, demonstruotų empatiją ir pakantumą kitokiai nuomonei ir kitokiam požiūriui į gyvenimą.
4.5. Kultūrinė kompetencija	Musulmonų sunitų tikybos pamokose ugdoma tolerancija, grindžiama kitos religijos, kultūros, tradicijų supratimu, vystant tarpkultūrinį dialogą. Analizuojama islamiškoji kultūros tradicija Lietuvoje, kaimyninėse šalyse, Europoje ir pasaulyje. Ugdomas mokinių estetiškas pažinimas ir skonis islamiškajame mene.

4.6. Komunikavimo kompetencija	Musulmonų sunitų tikybos pamokose mokinys supranta jam perteikiamą religinę ir etinę žinią, ją interpretuoja ir diskutuoja pateikta tema. Pamokose naudojamos kalbinės ir vizualinės raiškos priemonės. Mokiniai mokomi nuoširdžiai bendrauti su kitais žmonėmis, atsakingai kalbėti, palaikyti dialogą, grindžiamą pagarbos kito žmogaus vertybėms pagrindu. Pamokose vaikams sudaromos sąlygos rasti informaciją įvairiuose informacijos šaltiniuose, ją patikrinti, kritiškai vertinti, skirti objektyvią informaciją nuo subjektyvios.
--------------------------------	--

4. Pasiekimų sritys

Pasiekimų sritis	Pasiekimai
4.1 (A) Šventraščio pažinimas	– (A1). Dievo apreiškimo analizavimas – (A2.) Arabų kalbos pažinimas šventraščio kontekste
4.2 (B) Tikėjimo turinio pažinimas	– (B1.) Dievo galybės pažinimas – (B2.) Pranašo Sunna ir jo mokymo pažinimas
4.3 (C) Bendruomenė ir malda	– C.1 Apibūdina 5 Islamo ramsčius – C2 Religinių apeigų vykdymas
4.4 (D) Asmens tobulėjimas ir visuomenė	D1 Tampa socialiai atsakingu šeimoje ir visuomenėje D2 Gerbia kitas religijas
4.5 (E) Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis	E1 Aukštos moralės siekimas

5. Pasiekimų raida

1-2 klasės	3-4 klasės	5-6 klasės	7-8 klasės	9-10 klasės
A Šventraščio pažinimas				
A.1 Dievo apreiškimo analizavimas				
A.1 Šv. Korano bendras pažinimas pasitelkiant mokytojos siūlomomis kalbinėmis ir vizualiosiomis priemonėmis.	A.1 Tyrinėja Dievo galybę pasitelkdamas Šv. Korano suras	A.1 Studijuoja ajatus iš Šv. Korano apie Pasaulio ir gyvybės sutvėrimą	A.1 Lygina Šv. Korano apreiškimus Mekkos ir Medinos laikotarpiams.	A.1 Analizuoja Medinos laikotarpio Šv. Korano apreiškimus
A.2 Arabų kalbos pažinimas šventraščio kontekste				
A.2. Arabų kalbos pradmenys. Mokosi arabiškų raidžių. Moka skaityti Šv. Koraną	A.2. Studijuoja haraket ženklus.	A.2 Tyrinėja tadžvydo pradmenis	A.2. Nusako Tadžvydo taisykles	A.2 Analizuoja Šv. Korano skaitymo ypatumus. Moka arabių kalbos gramatikos ir linksniavimo
B Tikėjimo turinio pažinimas				
B.1 Dievo galybės pažinimas				

B1 Supranta Dievo galybę per Jo kūriniją	B1 Suvokia, jog Dievas sukūrė žmogų, suteikė gyvybę, davė gebėjimus, nustatė pareigas.	B1 Svarsto kodėl taip svarbu tikėti Dievu. Nurodo tikėjimo reikšmę žmogaus asmeniniame gyvenime.	B1 Tyrinėja žmogaus santykį su Dievu pasitelkdama s pavyzdžiais iš Šv. Korano	B1 Analizuoja, kaip pasitelkdamas pastoviu ryšiu ir santykiu su savo Kūrėju tikintysis gali siekti stiprybės susidūrus su įvairiomis negandomis, ligomis, išbandymais. Kaip tikėjimas suteikia džiaugsmą gyvenime.
B.2 Pranašo Sunna ir jo mokymo pažinimas				
B2 Supranta Pranašo Muhammedo misijos svarbą	B2 Suvokia Pranašo Muhammedo paruošimą jo misijai	B2 Svarsto Pranašo Muhammedo misijos svarbą būtent tuo laikotarpiu ir būtent toje vietoje	B2 Tyrinėja Pranašo Muhammedo misijos ypatumus prieš migraciją į Mediną	B2 Analizuoja Pranašo Muhammedo misijos ypatumus po migracijos į Mediną
C Bendruomenė ir malda				
C.1 Apibūdina 5 Islamo ramsčius				
C1 Įvardija penkis Islamo ramsčius pasitelkiant vizualias priemones.	C1. Aiškinasi kasdienių maldų svarbą musulmono gyvenime. Aiškinasi Islamo ramsčių svarbą kasdieniniame gyvenime	C1 Analizuoja pasninką islame. Ramadano mėnuo ir papildomas pasninkas Tyrinėja visas maldos rūšis pasitelkiant ajatais iš Šv. Korano ir Pranašo chadisių	C1 Analizuoja Islamo ramsčius, Įvardija kurie iš jų yra asmeniniai, o kurie iš jų yra visuomeniniai. Apibūdina Sadaka ir Zakat sąvokas.	C1 Apibūdina Hadž-piligriminę kelionę. Mokosi Hadžo ritualų Lygina įvairių Islamo teisės mokyklų požiūrį aiškinant religines praktikas
C2 Religinų apeigų vykdymas				
C.2 Susipažįsta su bendromis maldomis. Bendrų maldų reikšmė. Maldos mokymasis.	C.2 Gerbia maldos namų šventumą. Kokį svarbą vaidmenį turi mečetė musulmono gyvenime?	C.2 <u>Tyrinėja</u> tautų prieš Islamą religines praktikas ir <u>lygina</u> su religinėmis praktikomis ,	C.2 Analizuoja Islamo religines praktikas, kurios sudaro mūsų	C.2 Analizuoja didžiųjų metinių švenčių, Ramadano pasninko, Zakiato ir Hadžo ritualų svarbą

		kurias mes turime Islame	kasdienio gyvenimo pagrindą	musulmono gyvenime
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė				
D1 Tampa socialiai atsakingu šeimoje ir visuomenėje				
D1 Nusako, ką reiškia būti musulmonu.	D1 Įvardina savo vaidmenį šeimoje pasitelkdamas pavyzdžiais apie šeimos svarbą iš Šv. Korano ajatų ir Pranašo sunnos	D1 vertina ir lygina tradicines vyro ir moters roles šeimoje su savo dabarties patirtimi, prisimena pavyzdžius iš Pranašo Muhammedo gyvenimo	D1 Analizuoja savo pareigas plačioje visuomenėje: pilietis, tautos atstovas, musulmonas	D1 Tyrinėja veiklą bendruomenės labui, savo potencialią rolę joje, interpretuoja pavienių žmonių veiklą, kuriant darnią visuomenę savo tėvynėje
D2 Gerbia kitas religijas				
D2 Įvardija kitų religijų pasekėjais Lietuvoje	D2 Nusako esminius kitų monoteistinių religijų (judaizmo, krikščionybės) bruožus, išskiria (savo) ypatybes	D2 Analizuoja didžiąsias pasaulio religijas (mono ir politeistines) ir išvardina jų ypatybes ir tikėjimo pagrindus	D2 Aiškinasi ir nusako skirtumus tarp įvairių pakraipų Islame	D2 Analizuoja tikėjimą moderniaame pasaulyje, diskutuoja apie (savo) santykį su religinėmis praktikomis globaliame pasaulyje, svarsto tarpreliginį dialogą
E Moralė - žmogus ir pasaulis				
E1 Aukštos moralės siekimas				
E Susipažįsta su Pranašo Muhammedo aukštos moralės pavyzdžiu.	E Augina pagarbą Šv. Koranui ir Pranašo Sunnai	E Tyrinėja aukštos moralės pavyzdžius pasitelkdamas ajatais iš Šv. Korano ir Pranašo hadisų	E Lygina aukštos moralės sąvokas ir pavyzdžius su kitomis pasaulinėmis religijomis	E Analizuoja aukštos moralės pavyzdžius iš Islamo pasekėjų gyvenimo: kalifai, sachabai, tebiynai

6. Mokymosi turinys

6.1. Mokymosi turinys 1–4 klasei

6.1.1. 1 klasė

A Šventraščio pažinimas

A1 Šv. Korano bendras pažinimas pasitelkiant mokytojo siūlomomis kalbinėmis ir vizualiosiomis priemonėmis.

Susipažindami su Šv. Koranu mokiniai mokosi suvokti, jog tai yra labai svarbi, ypatinga, išskirtinė knyga. Paaiškina, jog tai yra tikras visa ko Kūrėjo Žodis. Dievas mus moko per šventraštį.

A2 Arabų kalbos pradmenys. Mokasusi arabiškų raidžių. Mokausi skaityti Šv. Koraną.

Mokomės pažinti pirmas keturiolika Arabų kalbos raides: ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص

B Tikėjimo turinio pažinimas

B.1 Supranta Dievo galybę per Jo kūriniją.

Skaitant istorijas iš Šv. Korano apie Pasaulio sutvėrimą mokausi suprasti Dievo galią. Susipažįstu su Dievo pagrindiniais vardais, kurie nurodo Jo galybę.

B.2 Supranta Pranašo Muhammedo misijos svarbą.

Mokausi istorijų, kurios nurodė paskutiniojo pranašo žmonijai misijos priartėjimo ženklus.

C Bendruomenė ir malda

C.1 Bendras penkių Islamo ramsčių pažinimas pasitelkiant vizualias priemones.

Pasitelkiant vizualias mokymo priemones mokausi apie penkis Islamo ramsčius: liudijimas, malda, pasninkas, labdara, piligriminė kelionė.

C.2 Susipažįsta su bendromis maldomis. Bendrų maldų reikšmė. Maldos mokymasis.

Pasitelkiant vizualias mokymo priemones mokausi apie pasiruošimo maldai ir maldos ritualą. Mokomės sūrą Al-Fatiha iš Šv. Korano atmintinai.

D Asmens tobulėjimas ir visuomenė

D.1 Žino, ką reiškia būti musulmonu.

Bandau suprasti kuo skiriasi musulmonas nuo kitų visuomenėje supančių žmonių. Bandau atrasti skirtumus.

D.2 Susipažįsta su kitų religijų pasekėjais Lietuvoje.

Pasitelkdamas vaizdiniais pavyzdžiais iš mus supančios visuomenės bandau išmokti apie kitų religijų atstovus Lietuvoje

E Moralė - žmogus ir pasaulis

E Susipažįsta su Pranašo Muhammedo aukštos moralės pavyzdžiu.

Pasitelkdamas pranašo Muhammedo hadisais bandome suvokti „makerim al-akhlak“

6.1.2. 2 klasė

A Šventraščio pažinimas

A1 Šv. Korano bendras pažinimas pasitelkiant mokytojo siūlomomis kalbinėmis ir vizualiosiomis priemonėmis.

Tęsdami susipažinimą su Šv. Koranu mokiniai suvokia, jog Dievas per Savo Šventraštį kreipiasi į kiekvieną žmogų asmeniškai. Šv. Koranas yra labai svarbi knyga kiekvienam tikinčiam žmogui. Mokiniai suvokia, jog Dievo Žodis turi būti nuolat skaitomas ne tik Mečetėje.

A2 Arabų kalbos pradmenys. Mokasusi arabiškų raidžių. Mokausi skaityti Šv. Koraną.

Mokomės pažinti likusias keturiolika Arabų kalbos raides: ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن ه و ي

B Tikėjimo turinio pažinimas

B.1 Supranta Dievo galybę per Jo kūriniją.

Skaitant istorijas iš Šv. Korano mokausi apie pirmų žmonių sutvėrimą ir priežastis, dėl kurių jie buvo nuleisti į žemę.

B.2 Supranta Pranašo Muhammedo misijos svarbą.

Mokausi istorijų apie pranašo Muhammedo vaikystę.

C Bendruomenė ir malda

C.1 Bendras penkių Islamo ramsčių pažinimas pasitelkiant vizualias priemones

Mokomės Šahada reikšmę. Mokomės Zikr.

C.2 Susipažįsta su bendromis maldomis. Bendrų maldų reikšmė. Maldos mokymasis.

Mokausi pasiruošimo maldai ritualus: gusl, abdest-vudu. Mokomės sūrų Al-Ikhlās, Al-Falak, An-Nas iš Šv. Korano atmintinai.

D Asmens tobulėjimas ir visuomenė

D.1 Žino, ką reiškia būti musulmonu.

Bandome suvokti ką reiškia būti musulmonu Lietuvoje. Mokomės Islamo atsiradimo Lietuvoje istoriją.

D.2 Susipažįsta su kitų religijų pasekėjais Lietuvoje

Susipažįstame su tradicinėmis religinėmis bendruomenėmis Lietuvoje

E Moralė - žmogus ir pasaulis

E Susipažįsta su Pranašo Muhammedo aukštos moralės pavyzdžiu.

Studijuojam ajatus iš Šv. Korano, kurie pasakoja apie aukštos moralės normas

6.1.3. 3 klasė

A Šventraščio pažinimas

A1 Tyrinėja Dievo galybę pasitelkdamas Šv. Korano sūras

Skaitydami sūrą Ar-Rahman mokomės apie Dievo galybę

A2 Studijuojame haraket ženklus.

Studijuojame fatha, damma, kasra

B Tikėjimo turinio pažinimas

B.1 Suvokia, jog Dievas sukūrė žmogų, suteikė gyvybę, davė gebėjimus, nustatė pareigas.

Pasitelkdami ajatais iš Šv. Korano mokomės apie žmogaus sukūrimą.

B.2 Suvokia Pranašo Muhammedo paruošimą jo misijai.

Studijuojame istorijas iš pranašo Muhammedo vaikystės.

C Bendruomenė ir malda

C.1 Kasdienių maldų svarba musulmono gyvenime. Aiškinasi Islamo ramsčių svarbą kasdieniniame gyvenime

Mokomės suprasti maldos penkis kartus per dieną svarbą musulmono kasdieniniame gyvenime.

C.2 Gerbia maldos namų šventumą. Kokį svarbų vaidmenį turi mečetė musulmono gyvenime?

Mečetė – bendruomenės centras. Kodėl musulmonas privalo gerbti Dievo namus?

D Asmens tobulėjimas ir visuomenė

D.1 Suvokia savo vaidmenį šeimoje pasitelkdamas pavyzdžiais apie šeimos svarbą iš Šv. Korano ajatų ir Pranašo sunnos

Studijuojam Šv. Korano ajatus apie pagarbą tėvams.

D.2 Pažįsta esminius kitų monoteistinių religijų (judaizmo, krikščionybės) bruožus, išskiria (savo) ypatybes

Susipažįsta su Šv. Korano ajatais apie kitus šventraščius.

E Moralė - žmogus ir pasaulis

E Augina pagarbą Šv. Koranui ir Pranašo Sunnai

Šv. Koranas ir Pranašo Muhammedo Sunna yra pagrindiniai šaltiniai, iš kurių musulmonas semiasi teisingo vedimo gyvenime. Mokomės ajatų iš Šv. Korano, kurie pasakoja apie aukštos moralės normas Dievo pranašų istorijose.

6.1.4. 4 klasė

A Šventraščio pažinimas

A1 Tyrinėja Dievo galybę pasitelkdamas Šv. Korano suras

Skaitydami sūrą Al-Mulk mokomės apie Dievo galybę

A2 Studijuojame haraket ženklus.

Studijuojame sukūn, šadda ir tanvyn

B Tikėjimo turinio pažinimas

B.1 Suvokia, jog Dievas sukūrė žmogų, suteikė gyvybę, davė gebėjimus, nustatė pareigas.

Pasitelkdami ajatais iš Šv. Korano mokomės apie suteiktas žmogui pareigas.

B.2 Suvokia Pranašo Muhammedo paruošimą jo misijai.

Studijuojame pranašo Muhammedo giminės medį, giminystės ryšį su kitais pranašais.

C Bendruomenė ir malda

C.1 Kasdienių maldų svarba musulmono gyvenime. Aiškinasi Islamo ramsčių svarbą kasdieniniame gyvenime.

Nafl maldos. Mokomės apie apie nafl maldas rūšis ir jų svarbą.

C.2 Gerbia maldos namų šventumą. Kokį svarbų vaidmenį turi mečetė musulmono gyvenime?

Mokomės kodėl tokios svarbios bendruomeninės maldos ir Džuma malda?

D Asmens tobulėjimas ir visuomenė

D.1 Suvokia savo vaidmenį šeimoje pasitelkdamas pavyzdžiais apie šeimos svarbą iš Šv. Korano ajatų ir Pranašo sunnos

Studijuojam pranašo Muhammedo hadisus apie pagarbą tėvams.

D.2 Pažįsta esminius kitų monoteistinių religijų (judaizmo, krikščionybės) bruožus, išskiria (savo) ypatybes

Susipažįstame su kitų monoteistinių religijų (judaizmo, krikščionybės) panašumais. Kas bendro trijose monoteistinėse religijose?

E Moralė - žmogus ir pasaulis

E Augina pagarbą Šv. Koranui ir Pranašo Sunnai

Šv. Koranas ir Pranašo Muhammedo Sunna yra pagrindiniai šaltiniai, iš kurių musulmonas semiasi teisingo vedimo gyvenime. Studijuojame hadisus iš Pranašo sunnos, kurie pasakoja apie aukštos moralės normas Dievo pranašų istorijose.

6.2. Mokymosi turinys 5–8 klasės

6.2.1. 5 klasė

A Šventraščio pažinimas

A1 Studijuoja ajatus iš Šv. Korano apie Pasaulio ir gyvybės sutvėrimą.

Studijuoja ajatus apie Visatos ir Pasaulio sutvėrimą

A2 Tyrinėju tadžvydo pradmenis.

Tadžvydo mokslo reikšmė ir svarba

B Tikėjimo turinio pažinimas

B.1 Svarsto kodėl taip svarbu tikėti Dievu. Nurodo tikėjimo reikšmę žmogaus asmeniniame gyvenime. Pasitelkdami istorijomis iš pranašo Muhammedo ir jo pasekėjų gyvenimo mokomės apie tikėjimo svarbą kiekvieno žmogaus gyvenime.

B.2 Svarsto Pranašo Muhammedo misijos svarbą būtent tuo laikotarpiu ir būtent toje vietoje.

Nagrinėjame pranašo Muhammedo misijos svarbą tame laikmetyje ir toje vietovėje. Pasakodami istorijas apie tą lemtingą laikmetį bandome suprasti kaip Islamas pakeitė tuo metu nusistovėjusią santvarką.

C Bendruomenė ir malda

C.1 Pasninkas islame. Ramadano mėnuo ir papildomas pasninkas. Tyrinėja visas maldos rūšis pasitelkiant ajatais iš Šv. Korano ir Pranašo hadisais.

Studijuojame pasninką pasitelkdami ajatus iš Šv. Korano ir pranašo hadisus. Susipažįstame su pasninko praktikomis kitose religijose ir prieš Korano apreiškimą.

C.2 Tyrinėja tautų prieš Islamą religines praktikas ir lygina su religinėmis praktikomis, kurias mes turime Islame

Tyrinėjame tautų, kurios pasekė Dievo pranašais religinėmis praktikomis ir kaip jos pasikeitė atėjus Islamui.

D Asmens tobulėjimas ir visuomenė

D.1 Vertina ir lygina tradicines vyro ir moters roles šeimoje su savo dabarties patirtimi, prisimena pavyzdžius iš Pranašo Muhammedo gyvenimo.

Skaitydami pranašo Muhammedo šeimos istoriją, analizuojame nuostabius šeimyninio gyvenimo pavyzdžius nepriklausomai nuo laikotarpio ar visuomeninės santvarkos.

D.2 Analizuoja didžiąsias pasaulio religijas (mono ir politeistines) ir išvardina jų ypatybes ir tikėjimo pagrindus.

Analizuojame monoteistines pasaulio religijas: Judaizmą ir Krikščionybę. Mokomės apie šių religijų tikėjimo pagrindus.

E Moralė - žmogus ir pasaulis

E Tyrinėja aukštos moralės pavyzdžius pasitelkdamas ajatais iš Šv. Korano ir Pranašo hadisais.

Tyrinėjame „Makerim al-akhlak“ - aukštos moralės sąvoką. Kaip apie aukštos moralės sąvoką mokoma pranašo Muhammedo sunnoje.

6.2.2. 6 klasė

A Šventraščio pažinimas

A1 Studijuoja ajatus iš Šv. Korano apie Pasaulio ir gyvybės sutvėrimą.

Studijuojame žmogaus sutvėrimo stadijas, kurios detaliai pavaizduotos Šv. Korane. Taip pat nagrinėjame Šv. Korano ajatus apie Dievo kūriniją ir gamtos reiškinius.

A2 Tyrinėju tadžvydo pradmenis.

Tadžvydo mokslo pradmenys. Susipažįstame su ženklais palengvinančiais Šv. Korano teksto skaitymą.

B Tikėjimo turinio pažinimas

B.1 Svarsto kodėl taip svarbu tikėti Dievu. Nurodo tikėjimo reikšmę žmogaus asmeniniame gyvenime. Pasitelkdami istorijomis iš pranašo Muhammedo ir jo pasekėjų gyvenimo mokomės apie tikėjimo svarbą kiekvieno žmogaus gyvenime.

B.2 Svarsto Pranašo Muhammedo misijos svarbą būtent tuo laikotarpiu ir būtent toje vietoje. Nagrinėjame pranašo Muhammedo misijos svarbą tame laikmetyje ir toje vietovėje. Pasakodami istorijas apie tą lemtingą laikmetį bandome suprasti kaip Islamas pakeitė tuo metu nusistovėjusią santvarką.

C Bendruomenė ir malda

C.1 Pasninkas islame. Ramadano mėnuo ir papildomas pasninkas. Tyrinėja visas maldos rūšis pasitelkiant ajatais iš Šv. Korano ir Pranašo hadisais

Tyrinėjame visus ajatus iš Šv. Korano susijusius su pasninku. Mokomės pasninko sąlygų ir taisyklių. Koks pasninko tikslas ir nauda, dvasinė ir fizinė.

C.2 Tyrinėja tautų prieš Islamą religines praktikas ir lygina su religinėmis praktikomis, kurias mes turime Islame.

Susipažįstame su praktikomis tautų prieš Islamą, kurios nesekė pranašų mokymais ir kaip situacija pasikeitė po Islamo atėjimo.

D Asmens tobulėjimas ir visuomenė

D.1 Vertina ir lygina tradicines vyro ir moters roles šeimoje su savo dabarties patirtimi, prisimena pavyzdžius iš Pranašo Muhammedo gyvenimo.

Skaitydami pranašo Muhammedo šeimos istoriją, analizuojame nuostabius šeimyninio gyvenimo pavyzdžius nepriklausomai nuo laikotarpio ar visuomeninės santvarkos. Pranašo Muhammedo žmonos ir vaikai, jo palikuonys.

D.2 Analizuoja didžiąsias pasaulio religijas (mono ir politeistines) ir išvardina jų ypatybes ir tikėjimo pagrindus

Analizuojame politeistines pasaulio religijas. Mokomės apie šių religijų tikėjimo pagrindus.

E Moralė - žmogus ir pasaulis

E Tyrinėja aukštos moralės pavyzdžius pasitelkdamas ajatais iš Šv. Korano ir Pranašo hadisais. Studijuojame Šv. Korano ajatus apie pranašo Muhammedo moralės pavyzdžius.

6.2.3. 7 klasė

A Šventraščio pažinimas

A1 Lygina Šv. Korano apreiškimus Mekkos ir Medinos laikotarpiais.

Studijuojame Mekkos laikotarpio apreiškimus. Pirmieji trylika metų prieš Hidžrą.

A2 Susipažįstu su įvairiomis Tadžvydo taisyklėmis.

Palaipsniui susipažįstu su Tadžvydo taisyklėmis: ghunna, ahkam al-mad, kalkala, basmala.

B Tikėjimo turinio pažinimas

B.1 Tyrinėja žmogaus santykį su Dievu pasitelkdamas pavyzdžiais iš Šv. Korano.

Tyrinėjame istorijas iš Šv. Korano pasakojančias apie pastovų tikinčiųjų ryšį su savo Kūrėju visuose savo gyvenimo atvejuose, kas paverčia jo gyvenimą Dievo garbinimo praktika.

B.2 Tyrinėja Pranašo Muhammedo misijos ypatumus prieš migraciją į Mediną.

Skaitome istorijas iš pranašo Muhammedo gyvenimo po apreiškimo Mekkos laikotarpyje. Pirmieji musulmonai. Studijuojame jų istorijas.

C Bendruomenė ir malda

C.1 Sadaka ir Zakat sąvokos. Analizuoja Islamo ramsčius, kurie iš jų yra asmeniniai, o kurie iš jų yra visuomeniniai.

Mokomės apie Sadaka ir Zakat religines praktikas pasitelkdami ajatais iš Šv. Korano ir pranašo Muhammedo hadisais.

C.2 Analizuoja Islamo religines praktikas, kurios sudaro mūsų kasdienio gyvenimo pagrindą.

Mokomės kas yra dua. Dua malda kasdienio gyvenimo praktika palaikant ryšį su Dievu.

D Asmens tobulėjimas ir visuomenė

D.1 Analizuoja savo pareigas plačioje visuomenėje: pilietis, tautos atstovas, musulmonas.

Analizuoja savo rolę visuomenėje. Pasitelkdami pavyzdžiais iš pranašo Muhammedo sunnos ir jo pasekėjų sachabų gyvenimo.

D.2 Aiškinasi ir bando suprasti skirtumus tarp įvairių pakraipų Islame.

Mokomės apie įvairias pakraipas Islame: sunnitai, šiitai ir kiti. Skirtumai ir panašumai.

E Moralė - žmogus ir pasaulis

E Lygina aukštos moralės sąvokas ir pavyzdžius su kitomis pasaulinėmis religijomis.

Bandome ieškoti panašumų dominuojančiose pasaulio religijose siekiant suprasti aukštos moralės sąvoką.

6.2.4. 8 klasė

A Šventraščio pažinimas

A1 Lygina Šv. Korano apreiškimus Mekkos ir Medinos laikotarpiais.

Studijuojame Medinos laikotarpio apreiškimus. Analizuojame kuo skiriasi vėlyvesnio po Hidžros laikotarpio apreiškimai ir kodėl?

A2 Susipažįstu su įvairiomis Tadžvydo taisyklėmis

Palaipsniui susipažįstu su Tadžvydo taisyklėmis: vakf, ibtide, ahkam ū, ahkam a, tafkhym, tarkyk.

B Tikėjimo turinio pažinimas

B.1 Tyrinėja žmogaus santykį su Dievu pasitelkdamas pavyzdžiais iš Šv. Korano.

Tyrinėjame istorijas iš Šv. Korano pasakojančias apie pastovų tikinčiųjų ryšį su savo Kūrėju visuose savo gyvenimo atvejuose, kas paverčia jo gyvenimą Dievo garbinimo praktika.

B.2 Tyrinėja Pranašo Muhammedo misijos ypatumus prieš migraciją į Mediną.

Skaitome istorijas iš pranašo Muhammedo gyvenimo po apreiškimo Mekkos laikotarpyje. Pirmieji musulmonai. Didžiausi išbandymai, su kuriais teko susidurti pranašui Muhammedui ir jo pasekėjams po to kai išpažino Islamą. Liūdesio metų istorija.

C Bendruomenė ir malda

C.1 Sadaka ir Zakat sąvokos. Analizuoja Islamo ramsčius, kurie iš jų yra asmeniniai, o kurie iš jų yra visuomeniniai

Suvokiame kokią naudą visuomenei neša tam tikros religinės praktikos. Analizuojame Vakf sąvoką.
C.2 Analizuoja Islamo religines praktikas, kurios sudaro mūsų kasdienio gyvenimo pagrindą. Halal sąvoka Islame. Mokomės apie Halal pasitelkdami Šv. Korano ajatais, pranašo Muhammedo Hadisais.

D Asmens tobulėjimas ir visuomenė

D.1 Analizuoja savo pareigas plačioje visuomenėje: pilietis, tautos atstovas, musulmonas
Analizuoja savo rolę visuomenėje. Pasitelkdami pavyzdžiais iš teisingųjų Islamo kalifų gyvenimo.
D.2 Aiškinasi ir bando suprasti skirtumus tarp įvairių pakraipų Islame.
Mokomės apie įvairias pakraipas Islame: kadjanija, sufijai, salafitai ir kiti. Skirtumai ir panašumai.

E Moralė - žmogus ir pasaulis

E Lygina aukštos moralės sąvokas ir pavyzdžius su kitomis pasaulinėmis religijomis.
Aptariame įvairias religines praktikas dominuojančiose pasaulio religijose siekiant suprasti aukštos moralės sąvoką. Malda, meditacija, labdara, pasninkas, piligriminės kelionės, tarnystė.

6.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės

6.3.1. 9 klasė

A Šventraščio pažinimas

A1 Analizuoja Medinos laikotarpio Šv. Korano apreiškimus.
Analizuojame Medinos laikotarpio apreiškimus. Mokomės praktinius šio laikotarpio apreiškimų aspektus.
A2 Analizuoja Šv. Korano skaitymo ypatumus. Mokausi arabų kalbos gramatikos ir linksniavimo.

Mokausi arabų kalbos gramatikos pradmenis: الحرف، الفعل، الاسم

B Tikėjimo turinio pažinimas

B.1 Tyrinėja žmogaus santykį su Dievu pasitelkdamas pavyzdžiais iš Šv. Korano.
Šv. Koranas – pagrindinis Islamo teisės šaltinis. Islamo Šariatas, kas tai?
B.2 Tyrinėja Pranašo Muhammedo misijos ypatumus po migracijos į Mediną.
Skaitome istorijas iš pranašo Muhammedo gyvenimo, kurios sustiprina mūsų pagarbą ir prisirišimą jam.
Muhammedas geriausias mokytojas kiekvienam musulmonui.

C Bendruomenė ir malda

C.1 Hadž-piligriminė kelionė. Mokausi Hadžo ritualų. Lygina įvairių Islamo teisės mokyklų požiūrį aiškinant religines praktikas.
Studijuojame Hadžo ritualo atsiradimo istoriją. Mekkos miesto atsiradimo istorija, Zamzam šaltinio, Safa ir Marva, Kabos pastatymo, Ismaelio aukojimo istorijos.
C.2 Aiškinasi didžiųjų metinių švenčių, Ramadano pasninko, Zakiato ir Hadžo ritualų svarbą musulmono gyvenime.
Susipažįstame su didžiųjų metinių švenčių, Ramadano pasninko, Zakiato ir Hadžo ritualų svarba musulmono gyvenime. Studijuojame jų atsiradimo istoriją ir analizuojame svarbą bendruomenei. Susipažįstame su kalendoriumi pagal Hidžrą.

D Asmens tobulėjimas ir visuomenė

D.1 Tyrinėja veiklą bendruomenės labui, savo potencialią rolę joje, interpretuoja pavienių žmonių veiklą, kuriant darnią visuomenę savo tėvynėje.
Tyrinėja Islamo istoriją Lietuvoje. Mokosi apie iškilų Islamo pasekėjų Lietuvoje istorijas.

D.2 Analizuoja tikėjimą moderniam pasaulyje, diskutuoja apie (savo) santykį su religinėmis praktikomis globaliame pasaulyje, svarsto tarpreliginį dialogą.

Mokosi gyventi moderniam pasaulyje būdamas musulmonu. Masto ir pateikia konkrečius pavyzdžius apie religines praktikas globaliame pasaulyje.

E Moralė - žmogus ir pasaulis

E Analizuoja aukštos moralės pavyzdžius iš Islamo pasekėjų gyvenimo: kalifai, sachabai, tebiynai.

Skaitome istorijas iš teisingųjų kalifų, sachabų ir tebiynų gyvenimo. Bandome surasti naudingų patarimų iš jų gyvenimo pavyzdžių.

6.3.2 10 klasė

A Šventraščio pažinimas

A1 Analizuoja Medinos laikotarpio Šv. Korano apreiškimus.

Studijuojame Medinos laikotarpio apreiškimus. Analizuojame kodėl jie taip skiriasi nuo ankstyvųjų Mekkos laikotarpio apreiškimų.

A2 Analizuoja Šv. Korano skaitymo ypatumus. Mokausi arabų kalbos gramatikos ir linksniavimo.

Mokausi arabų kalbos linksniavimo pradmenis: Ilm as-sarf.

B Tikėjimo turinio pažinimas

B.1 Tyrinėja žmogaus santykį su Dievu pasitelkdamas pavyzdžiais iš Šv. Korano

Islamo Šariatas, kas tai? Mokausi apie Šariato mokyklas: Hanafi, Šafii, Maliki, Hambali ir kitas. Kokie tarp jų skirtumai?

B.2 Tyrinėja Pranašo Muhammedo misijos ypatumus po migracijos į Mediną.

Tyrinėjame naujai pranašo Muhammedo įvedamas taisykles Medinoje, kurios sudėlioja gaires naujais pagrindais gyvuojančios visuomenės funkcionavimui.

C Bendruomenė ir malda

C.1 Hadž-piligriminė kelionė. Mokausi Hadžo ritualų. Lygina įvairių Islamo teisės mokyklų požiūrį aiškinant religines praktikas.

Mokausi Hadžo ritualo pasitelkdamas vaizdines ir praktines priemones.

C.2 Aiškinasi didžiųjų metinių švenčių, Ramadano pasninko, Zakiato ir Hadžo ritualų svarbą musulmono gyvenime.

Susipažįstame su didžiųjų metinių švenčių, Ramadano pasninko, Zakiato ir Hadžo ritualų svarba musulmono gyvenime. Studijuojame kaip visos šios religinės praktikos yra atliekamos Lietuvoje.

D Asmens tobulėjimas ir visuomenė

D.1 Tyrinėja veiklą bendruomenės labui, savo potencialią rolę joje, interpretuoja pavienių žmonių veiklą, kuriant darnią visuomenę savo tėvynėje.

Bando suvokti savo kaip asmenybės rolę plačioje visuomenėje. Svarsto kuo gali būti naudingas bendruomenėje, o vėliau plačioje visuomenėje. Analizuoja ar šie dalykai kertasi su tikėjimu ir buvimu musulmonu ?

D.2 Analizuoja tikėjimą moderniam pasaulyje, diskutuoja apie (savo) santykį su religinėmis praktikomis globaliame pasaulyje, svarsto tarpreliginį dialogą.

Analizuojame ajetą 49:13 iš Šv. Korano, kuris yra pagrindu tarpreliginiam dialogui. Tarpreliginis dialogas ir jo nauda. Pasitelkiame naudingais tarpreliginio dialogo pavyzdžiais.

E Moralė - žmogus ir pasaulis

E Analizuoja aukštos moralės pavyzdžius iš Islamo pasekėjų gyvenimo: kalifai, sachabai, tebiynai.

Skaitome istorijas iš teisingųjų kalifų, sachabų ir tebiynų gyvenimo. Bandome surasti naudingų patarimų iš jų gyvenimo pavyzdžių.

Sąvokos ir terminai:

Šventas Koranas – šventoji musulmonų knyga Dievo apreikšta per pranašą Muhammedą. Šv. Koranas yra pagrindinis Islamo religijos teisės šaltinis.

Pranašo Sunna – pranašo Muhammedo gyvenimo kelio, jo veiksmų ir mokymų išsamus aprašymas. Tai yra antras pagal svarbą Islamo religijos teisės šaltinis.

Aja arba ajatas – posmas iš Šv. Korano.

Sūra – viena iš 114-os Šv. Korano dalių.

Džuz – Šv. Koranas susideda iš 30-ies lygių skyrių, vadinamų džuzais.

Hadisas – pranašo Muhammedo posakis, pamokymas, veiksmas.

Haraket ženklai – pagalbiniai arabų kalbos ženklai.

Tadžvydas - mokslas, kuriuo pagalba mokomasi ištarti ir skaityti Šv. Korano žodžius, kaip tai skaitė pranašas Muhammedas.

Kalifas – Pranašo Muhammedo įpėdinis, kalifato valdovas ir kartu musulmonų umos - tautos (visų musulmonų) religinis vadovas.

7. Pasiekimų vertinimas

Dorinio ugdymo (etikos ir tikybos) dalykų mokymosi pasiekimai vertinami ir fiksuojami mokyklos nustatyta tvarka. Vertinant dorinio ugdymo mokymosi rezultatus, svarbu susitarti dėl aiškių vertinimo kriterijų, jie turi būti žinomi ir mokiniams, ir jų tėvams. Kriterijai turėtų būti vienodi vertinant abiejų dalykų – tiek etikos, tiek tikybos – mokymosi rezultatus, atitinkantys programoje aprašytus pasiekimų lygius kiekvienam koncentriui. Pasiekimų lygių požymiai aprašyti išskiriant keturis pasiekimų lygius: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų vertinimu pažymiais: slenkstinis lygis (I) – 4, patenkinamas lygis (II) – 5-6, pagrindinis lygis (III) – 7-8, aukštesnysis lygis (IV) – 9-10. Vertinama tik tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojama ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokinys. Būtina gerbti mokinio pasaulėžiūrinį apsisprendimą, nuomonių įvairovę, tai neturėtų būti sudedamoji vertinimo dalis.

Rekomenduojama dorinio ugdymo pasiekimus vertinti pasirenkamais pažangos fiksavimo būdais: pažymiais, „įskaityta“, „neįskaityta“, „padarė pažangą“, kaupiamuoju vertinimu, pažangos stebėjimo ir vertinimo aplanku ir pan. Pradinio ugdymo klasėse naudojami pasiekimų aprašai, mokyklos sprendimu jie gali būti naudojami ir vyresnėse klasėse.

Dorinio ugdymo pamokose labai svarbus formuojamasis ugdomasis vertinimas, kai ugdymo(si) procese teikiamas abipusis atsakas, grįžtamasis ryšys, padedantis mokiniui gerinti mokymą(si), planuoti savo veiklas ir siekinius. Taikomas įsivertinimas padeda apmąstyti mokymosi procesą ir numatyti tolimesnius žingsnius. Jis gali būti naudojamas užduoties, pamokos pabaigoje, taip pat baigus tam tikrą temą arba apibendrinant vienai pasiekimų sričiai priklausančias temas.

Diagnostinis vertinimas atliekamas pradedant ar baigus tam tikrą mokymosi temą ar periodą. Apibendrinamasis sumuojamasis vertinimas – formaliai patvirtinti mokinio ugdymosi rezultatai, baigus programą, kursą, modulį ar kitą mokymosi etapą. Pateikiant užduoties mokiniams, turėtų būti paaiškinama, ką reikia atlikti, kaip bus vertinamas darbas, ką reiškia užduotį atlikti gerai ir kokie yra vertinimo kriterijai.

Mokinių pasiekimų vertinimas ir stebima pažanga yra komunikuojama tėvams mokyklos nustatyta tvarka. Mokinių dorinio ugdymo pasiekimai viešai tarpusavyje nelyginami, vertinimo informacija mokiniams ir tėvams pateikiama individualiai.

8. Pasiekimų lygių požymiai

1-2 klasė

3-4 klasė

7-8 klasės

9-10 klasė